

Karar Sayısı : 2017/10601

15/10/2009 tarihinde Bağdat'ta imzalanan ve 3/5/2017 tarihli ve 7017 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ekli "Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı Arasında Çevre Alanında Mutabakat Zaptı"nın onaylanması; Dışişleri Bakanlığının 8/6/2017 tarihli ve 12464048 sayılı yazısı üzerine, 31/5/1963 tarihli ve 244 sayılı Kanununun 3 üncü maddesine göre, Bakanlar Kurulu'nca 17/7/2017 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Recep Tayyip ERDOĞAN
CUMHURBAŞKANI

Binali YILDIRIM

Başbakan

N. CANİKLİ

Başbakan Yardımcısı

M. ŞİMŞEK

Başbakan Yardımcısı

N. KURTULMUŞ

Başbakan Yardımcısı

Y. T. TÜRKES

Başbakan Yardımcısı

V. KAYNAK

Başbakan Yardımcısı

B. BOZDAĞ

Adalet Bakanı

F. B. SAYAN KAYA

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı

Ö. ÇELİK

Avrupa Birliği Bakanı

F. ÖZLÜ

Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanı

M. MÜEZZİNOĞLU

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı

M. ÖZHASEKİ

Çevre ve Şehircilik Bakanı

M. ÇAVUŞOĞLU

Dışişleri Bakanı

N. ZEYBEKÇİ

Ekonomi Bakanı

B. ALBAYRAK

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

A. Ç. KILIÇ

Gençlik ve Spor Bakanı

F. ÇELİK

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı

B. TÜFENKÇİ

Gümrük ve Ticaret Bakanı

S. SOYLU

İçişleri Bakanı

L. ELVAN

Kalkınma Bakanı

N. AVCI

Kültür ve Turizm Bakanı

N. AĞBAL

Maliye Bakanı

İ. YILMAZ

Milli Eğitim Bakanı

F. IŞIK

Milli Savunma Bakanı

V. EROĞLU

Orman ve Su İşleri Bakanı

R. AKDAĞ

Sağlık Bakanı

A. ARSLAN

Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ÇEVRE VE ORMAN BAKANLIĞI

İLE

IRAK CUMHURİYETİ ÇEVRE BAKANLIĞI

ARASINDA

ÇEVRE ALANINDA MUTABAKAT ZAPTI

Bundan böyle "Taraflar" olarak anılacak olan Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Orman Bakanlığı ile Irak Cumhuriyeti Çevre Bakanlığı,

Türk ve Irak Halkları arasındaki dostane ilişkileri güçlendirmek ve çevreyi korumak gayesi ile işbirliğini geliştirmek yolundaki isteklerini ifade ederek,

Bugünkü ve gelecek nesillerin sağlığı ve refahı için çevrenin korunmasında ve iyileştirilmesinde sürdürülebilir kalkınma yaklaşımının önemini kabul ederek,

Doğal kaynakların ve çevrenin korunmasının bilimsel, teknik ve teknolojik açılardan yakın işbirliğini gerektirdiği ihtiyacını akılda tutarak,

Aşağıdaki hususlarda mutabakata varmışlardır:

Madde 1

Çevre kirliliğinin azaltılması ve tabiatın korunması için Taraflar eşitlik, mütekabiliyet ve karşılıklı fayda esaslarına dayanarak, bilgi, deneyim ve teknoloji transferi ile işbirliği yapacaklardır.

Madde 2

Taraflar aşağıdaki konularda işbirliğinde bulunacaklardır:

- a) İ suların, kıyı sularının ve içme suyunun kalitesinin iyileştirilmesi ve evsel ve endüstriyel atık suların arıtılması ve sağlıklı bir şekilde değarjı,
- b) evresel açıdan güvenli entegre atık yönetimi stratejilerinin benimsenmesi,
- c) Kirleticilerin sınırötesi taşınmasından kaynaklanan hava kirliliğinin ve asit yağmurlarının önlenmesi,
- d) Enerji üretiminden ve tüketiminden kaynaklanan evre kirliliğinin önlenmesi için yeni ve yenilenebilir enerji kaynakları konusunda uygun teknolojilerin değerlendirilmesi, bilgi ve deneyim paylaşımı,
- e) Denizlere akan kara kaynaklı kirletici yüklerinin analizi ve izleme çalışmalarının ve iki ülke arasında bilgi değişimi için gerekli sistemlerin kurulmasının desteklenmesi,
- f) Acil durumlarda petrol ve diğer zararlı maddeler tarafından oluşturulan deniz kirliliğinin önlenmesi,
- g) Endüstriyel kazaların etkilerinin önlenmesi ve minimize edilmesi için gerekli ortak çalışmaların yapılması,
- h) evresel Programların planlanması ve uygulanması.

Madde 3

Taraflar işbu Mutabakat Zaptı'nın 2. Maddesi'nde sıralanan konular üzerinde aşağıdaki şekilde işbirliği yapacaklardır:

- a) Ortak bilimsel - teknik araştırmalar / programlar,
- b) İşbirliği projelerinin geliştirilmesi,
- c) Araştırma ve geliştirme faaliyetleri ve evre yönetimi uygulamalarına ilişkin bilimsel-teknik bilginin ve belgenin değişimi,
- d) evre teknolojilerinin değişimi,

- e) Görevlilerin, uzmanların ve araştırmacıların değişimi,
- f) Eğitim programları, toplantılar, konferanslar ve sempozyumlar dzenleme,
- g) Taraflarca gerekli gürülen diğer işbirliği yöntemleri.

Madde 4

işbirliğinin sağlanması amacıyla, iki Taraf uzlaşılan alanlarda, ulaşım masrafları gönderen tarafından ve konaklama masrafları ev sahibi tarafından karşılanmak üzere, uzman ve stajyer değişimi yapacaktır.

Madde 5

Taraflar, resmi kuruluşları, akademik kurumları, özel firmaları ve hükümet dışı kuruluşları bu Mutabakat Zaptı çerçevesindeki işbirliği faaliyetlerine katılmaya davet edebilirler.

Madde 6

işbu Mutabakat Zaptı'nın yürürlüğe girmesini takiben, her bir Taraf işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki işbirliği faaliyetlerinin yönetiminden sorumlu olmak üzere bir Ulusal Koordinatör tayin edecektir.

Taraflar birbirine Ulusal Koordinatörlerinin ismini bildireceklerdir. Taraflar, birbirlerine herhangi bir zamanda yazılı bildirimde bulunarak Ulusal Koordinatörün yerine bir vekil atayabileceklerdir.

Tarafların Ulusal Koordinatörleri, işbu Mutabakat Zaptı'nın 2. Maddesi kapsamında öngürülen işbirliği faaliyetini ihtiva eden Yıllık Çalışma Programları hazırlayacaktır.

Karşılıklı rıza ile Ulusal Koordinatörler işbu Mutabakat Zaptı kapsamındaki faaliyetleri görüşmek veya çevre alanında işbirliğine ilişkin diğer konuları gözden geçirmek üzere herhangi bir zamanda toplanabilir.

Madde 7

Karşılıklı mutabakatla, Taraflar işbirliği sonuçlarını ulusal mevzuatlarıyla uyumlu olarak, üçüncü Taraflar ile paylaşabilirler.

Madde 8

İşbu Mutabakat Zaptı'nın yorumlanmasından veya uygulanmasından kaynaklanabilecek herhangi bir anlaşmazlık, Taraflar arasında müzakere yolu ile çözülecektir.

Madde 9

İşbu Mutabakat Zaptı, her iki Tarafın da uluslararası hukuka göre yapılmış ve yürürlükte bulunan taraf oldukları diğer Anlaşmalardan doğan hak ve yükümlülüklerini etkileyecek şekilde yorumlanamaz.

Madde 10

İşbu Mutabakat Muhtırası, Tarafların, anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirim alındığı tarihte yürürlüğe girecektir.

Madde 11

İşbu Mutabakat Muhtırası 5 yıl süre ile yürürlükte kalacaktır. Akit Taraflardan biri Mutabakat Muhtırasını sona erdirmeye niyetini diğer tarafa diplomatik yollarla yazılı olarak 6 ay önce bildirebilir. İşbu Mutabakat Zaptı'nın sona ermesi, başlatılmış veya devam eden faaliyetleri ve projeleri etkilemez.

Madde 12

İşbu Mutabakat Muhtırası, Akit Tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, işbu Muhtıra'nın 10. maddesinde belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girecektir.

İşbu Mutabakat Zaptı, Bağdat'ta 15/10/2009 tarihinde Türkçe, Arapça ve İngilizce dillerinde üç orijinal nüsha halinde ve bütün metinler eşit derecede geçerli olmak üzere imzalanmıştır. Yorum farklılıkları olması halinde İngilizce metin esas alınacaktır. Aynı zamanda İngilizce yazışma dili olacaktır.

Prof. Dr. Veysel EROĞLU Çevre ve Orman Bakanı	Dr. Narmin Othman HASSAN Çevre Bakanı

مذكرة تفاهم
في مجال البيئة
بين
حكومة جمهورية تركيا
و
حكومة جمهورية العراق

حكومة جمهورية تركيا وحكومة جمهورية العراق والذان سيطلق عليهم الان فصاعداً بالطرفان .
تعبيراً عن الرغبة في تعزيز علاقات الصداقة بين شعبي العراق و تركيا وتطوير التعاون لحماية البيئة .
عليه تم الاتفاق على مايلي :-

وقبولاً باهمية منهجية التنمية المستدامة لحماية البيئة لضمان صحة وحماية الاجيال الحاضرة والمستقبلية مع الاخذ بنظر الاعتبار متطلبات التعاون التقني والعلمي المتين لحماية البيئة والمصادر الطبيعية .

المادة ١

لغرض تقليل التلوث البيئي وحماية الطبيعة ، يتعاون الطرفان من خلال تبادل المعلومات والخبرات ونقل التكنولوجيا على اسس متساوية وتبادل المنافع المشتركة .

المادة ٢

يتعاون الطرفان في المجالات التالية :

أ - تحسين نوعية المياه الداخية والساحلية ومياه الشرب ومعالجة التصريف المنزلية والمياه الصناعية بطرق صحية .

ب - تبني ستراتيجيات ادارة متكاملة للمخلفات سليمة بيئياً .

ج - منع تلوث الهواء والأمطار الحامضية بسبب انتقال الملوثات عبر الحدود .

د - تبادل المعلومات والخبرات وتقييم التقنيات الملائمة لمصادر الطاقة الجديدة والمتجددة لمنع ارتفاع التلوث البيئي الناتج من انتاج واستهلاك الطاقة .

هـ - دعم دراسات المراقبة وتحليل حمل التلوث المطلق الى البحر وانشاء أنظمة تبادل المعلومات بين البلدين .

و - ادارة الحالات الطارئة للتلوث البحري بالنفط والمواد الخطرة الاخرى .

ز - اجراء دراسات مشتركة لمنع وتقليل تأثير الحوادث الصناعية .

ح - تخطيط وتنفيذ البرامج البيئية .

المادة ٣

يتعاون الطرفان في المجالات المدرجة في المادة 2 من مذكرة التفاهم من خلال :

أ - برامج / بحوث فنية - علمية مشتركة .

ب - وضع مشاريع تعاون مشتركة .

ج - تبادل المعلومات الفنية والعلمية ووثائق حول البحوث والنشاطات التطويرية وتطبيقات الادارة البيئية .

د - تبادل التكنولوجيات البيئية .

هـ - تبادل مدراء البرامج والخبراء والباحثين .

و - تنظيم برامج تدريبية ولقاءات ومؤتمرات وندوات .

ز - واي شكل آخر من التعاون الذي يعتبره الطرفان ضروري .

المادة ٤

لغرض التعاون ، على الطرفين تبادل الخبراء والمدربين في المجالات المتفق عليها

وتتحمل الجهة التي ترسل منتسبيها الى الطرف الاخر مصاريف النقل ويتحمل

الطرف المستضيف مصاريف الاقامة .

المادة ٥

بأمكان الطرفان دعوة المؤسسات الحكومية والعلمية والاكاديمية ومؤسسات القطاع

الخاص والمنظمات غير الحكومية للمشاركة في فعاليات التعاون ضمن اطار مذكرة

التفاهم هذه .

المادة ٦

بعد ان تدخل مذكرة التفاهم حيز التنفيذ كل طرف يجب ان يسمي المنسق الوطني ويكون مسؤولاً عن ادارة فعاليات التعاون بموجب هذه المذكرة .
على الطرفين الابلاغ بأسم المنسق الوطني لبعضهما وبامكان الطرفين تعيين بديل للمنسق الوطني في اي وقت ومن خلال اشعار خطي للطرف الاخر .
على المنسق الوطني لكلا الطرفين اعداد برامج العمل السنوية متضمنة وصف دقيق لانشطة التعاون المدرجة تحت المادة 2 من هذه المذكرة .
باتفاق الطرفين ، بإمكان المنسقان الوطنيان الاجتماع في اي وقت لمناقشة الفعاليات المدرجة في مذكرة التفاهم او لعرض مواضيع اخرى تخص التعاون في مجال البيئة

المادة ٧

باتفاق مشترك ، بإمكان الطرفان تبادل نتائج التعاون مع طرف ثالث بما لا يتعارض مع التشريعات الوطنية لكل طرف .

المادة ٨

في حالة حدوث أي خلاف في تفسير او تنفيذ مذكرة التفاهم يجب ان تحل عن طريق مناقشات بين الطرفين .

المادة ٩

لا يتم تاويل مذكرة التفاهم هذه بحيث تحجف حقوق والتزامات الطرفين والتي تكون ناتجة من اتفاقيات اخرى الداخلة حيز التنفيذ مبرمة من قبل كلا الطرفين وفق القانون الدولي .

المادة ١٠

مذكرة التفاهم تدخل حيز التنفيذ من تاريخ استلام الاشعار الخطي الاخير الذي عن طريقه يبلغ كل طرف الاخر وعن طريق القنوان الدبلوماسية بأكمال الاجراءات والمتطلبات القانونية الداخلية لدخول الوثيقة حيز التنفيذ .

المادة ١١

تكون مذكرة التفاهم نافذة لمدة خمس سنوات من تاريخ دخولها حيز التنفيذ وبامكان احد الطرفين المتعاقدين ابلاغ الطرف الاخر وباشعار خطي عبر القنوات الدبلوماسية بنيته انتهاء الاتفاقية بفترة ستة أشهر مسبقه لتأريخ الاشعار . لن يؤثر الغاء مذكرة التفاهم هذه على الفعاليات والمشاريع قيد التنفيذ .

المادة ١٢

بامكان تعديل مذكرة التفاهم عن طريق اتفاق خطي متبادل لكلا الطرفين في اي وقت يتم دخول التعديلات حيز التنفيذ وفق نفس الاجراءات القانونية المذكورة في المادة 10 من هذه المذكرة .

حررت في بغداد 15 تشرين الاول 2009 بثلاث نسخ اصلية باللغات العربية والتركية والانكليزية ويتم اعتماد اللغة الانكليزية في حالة وجود اختلاف في التفسير وتعمد لغة في المراسلات .

عن حكومة جمهورية العراق
نرمين عثمان حسن
وزير البيئة

عن حكومه جمهورية تركيا
فيسيل ايرأوغلو
وزير البيئة والغابات

MEMORANDUM OF UNDERSTANDING

IN THE FIELD OF ENVIRONMENT

BETWEEN

**THE MINISTRY OF ENVIRONMENT AND FORESTRY OF
THE REPUBLIC OF TURKEY**

AND

**THE MINISTRY OF ENVIRONMENT OF THE REPUBLIC
OF IRAQ**

The Ministry of Environment and Forestry of The Republic of Turkey and The Ministry of Environment of The Republic of Iraq hereinafter called "the Parties",

Expressing the desire to strengthen the friendly relations between Turkish and Iraqi people and to develop cooperation to protect the environment,

Accepting the importance of sustainable development approach in the protection of environment for the health and welfare of current and future generations,

Keeping in mind that natural resources and environmental protection necessitates close scientific, technical and technological cooperation,

Have agreed as following:

Article 1

In order to reduce environmental pollution and to protect the nature, the Parties shall cooperate through exchange of knowledge and experience and transfer of technology on the basis of equality, reciprocity and mutual benefit.

Article 2

The Parties shall cooperate in the following areas:

- a) Improving the quality of inland, coastal and drinking water and treatment and discharge of domestic and industrial wastewater in a healthy manner,
- b) Adoption of environmentally sound integrated waste management strategies,
- c) Prevention of air pollution and acid rains, due to transboundary movement of pollutants,
- d) Exchange of information and experience and assessment of appropriate technologies on new and renewable energy resources to prevent environmental pollution arising from energy production and consumption,
- e) Supporting the analysis of land based pollution loads flowing into sea and monitoring studies, establishment of required systems to exchange information between two countries,
- f) Prevention of marine pollution by petroleum and other dangerous substances in emergency situations,
- g) Carrying out the required joint-studies to prevent and minimize the effects of the industrial accidents,
- h) Planning and implementation of Environmental Programs.

Article 3

The Parties shall cooperate in the following areas enlisted in Article 2 of this Memorandum of Understanding through:

- a) Joint scientific-technical researches / programs,
- b) Development of co-operation projects,
- c) Exchange of scientific-technical information and documents on research and development activities and environmental management practices,
- d) Exchange of environmental technologies,
- e) Exchange of officers, experts and researchers,

- f) Organization of training programs, meetings, conferences and symposiums,
- g) Any other forms of cooperation deemed necessary by the Parties.

Article 4

In order to cooperate, both Parties shall exchange experts and trainees on the agreed areas, with the transportation costs to be covered by the sender and accommodation costs to be covered by the host.

Article 5

The Parties may invite governmental institutions, academic institutions, private enterprises and non-governmental organizations to participate in the cooperation activities within the framework of this Memorandum of Understanding.

Article 6

Following the entry into force of this Memorandum of Understanding, each Party shall designate a National Coordinator to be responsible for the management of co-operation activities under this Memorandum of Understanding.

The Parties shall notify the name of the National Coordinator to each other. The Parties may designate a substitute of the National Coordinator at any time upon written notice to the other Party.

National Coordinators of the Parties shall prepare Annual Working Programs containing the concrete elaboration of cooperation activities envisaged under Article 2 of this Memorandum of Understanding.

By mutual consensus, the National Coordinators may meet at any time to discuss the activities under this Memorandum of Understanding or to review other matters concerning their cooperation in the field of environment.

Article 7

Upon mutual agreement, the Parties may share the results of their cooperation with third Parties in conformity with their national legislation.

Article 8

Any dispute that may arise from interpretation or implementation of this Memorandum of Understanding shall be resolved by negotiation between the Parties.

Article 9

This Memorandum of Understanding shall not be interpreted so as to prejudice the rights and obligations of the Parties which result from other Agreements in force concluded by each of the two Parties under international law.

Article 10

The present Memorandum of Understanding shall enter into force on the date of the receipt of the last written notification by which the Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for the entry into force of the concerned document.

Article 11

This Memorandum of Understanding shall remain in force for a period of five years from the date of its entry into force. One of the Contracting Parties may notify the other in writing through diplomatic channels of its intention to terminate the Memorandum of Understanding 6 months prior to the date of notification. The termination of this Memorandum of Understanding shall not affect the activities and projects already in progress or executed.

Article 12

This Memorandum of Understanding may be amended by mutual written consent of the Contracting Parties at any time. The amendments shall enter into force in accordance with the same legal procedure prescribed under Article 10 of this Memorandum.

Done in Baghdad, on 15/10/2009, in three original copies in Turkish, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In case of any divergence of interpretation, the English text shall prevail. English language shall also be the language of correspondence.

Prof.Dr.Veysel EROĞLU
Minister of Environment and
Forestry

Dr.Narmin Othman HASSAN
Minister of Environment